

**STATSRÅDETS REDOGÖRELSE TILL RIKSDAGEN
OM KOMPLETTERING AV STATSRÅDETS REDOGÖRELSE
27.3.2013 OM RAMAR FÖR STATSFINANSENA 2014—2017
(SRR 3/2013 rd)**

Statsrådet har gett statsrådets beslut om ändring av statsrådets beslut om ramar för statsfinanserna 2014—2017

RAMAR FÖR STATSFINANSERNA 2014—2017

Statsrådet har i dag, sedan ärendet undergått förberedande behandling i finansutskottet, med stöd av 1 § i förordningen om statsbudgeten (1243/1992) och statsrådets beslut av den 24 april 2003 om principerna för uppgörande av ramförslag för statsfinanserna, budgetförslag samt verksamhets- och ekonomiplaner ändrat 1 kap. 7 stycket, 1 kap. 8 stycket och 4 kap. i beslutet av den 27 mars 2013 om ramarna för statsfinanserna samt bilaga 3 till beslutet som följer:

1. Den ekonomiska utvecklingen och finanspolitiken

Regeringen har fattat beslut om direkta åtgärder för att minska statens utgifter och öka dess inkomster i enlighet med dessa principer. De mest betydelsefulla åtgärderna ingår i regeringsprogrammet och i de rambeslut som fattats under valperioden. Genom detta rambeslut genomförs ytterligare anpassningsåtgärder motsvarande ca 600 miljoner euro på 2015 års nivå. Beskattningen stramas åt i fråga om tobak, alkoholdrycker och sötsaker. Samfundsskattesatsen sänks betydligt samtidigt som skatten på utdelning skärps och vissa skattestöd avskaffas eller begränsas. De åtgärder som avser ändringar i skattegrunderna och statens inkomster ses närmare över i kap. 4. De största utgiftsbesparingarna riktas bl.a. till statsandelarna till kommunerna, till ersättningar som betalas i enlighet med sjukförsäkringslagen, till den indexhöjning av statsandelarna inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som lämnas ogjord samt till sänkningen av nivån på anslagen för utvecklings-samarbete. Dessutom riktades extra satsningar bl.a. till stödet för tillväxtföretag, till kompenseringen av kostnader som drabbar industrin till följd av det svaveldirektiv som träder i kraft 2015, till verkställandet av ICT 2015-programmet, till främjandet av deltagande

Regeringens finanspolitiska linje

på arbetsmarknaden samt till yrkesutbildningen och läroavtalsutbildningen.

Anpassningsåtgärderna genomförs stegvis fram till 2015 och tillsammans med tidigare beslut förbättrar de statens finansiella ställning med ett nettobelopp på sammanlagt ca 5,2 miljarder euro på 2015 års nivå.

4. Inkomstposter och balansen inom statsfinanserna

De ordinarie inkomsterna inom budgetekonomin beräknas öka under ramperioden med i genomsnitt 3,5 procent per år. Skatteinkomsterna beräknas öka med 3,9 procent. Skatteinkomsternas andel av budgetekonomin ordinarie inkomster är ca 85 procent. På den totala skattebördan inverkar vid sidan av statens beslut även nivån på de kommunala skatterna och socialförsäkringsavgifterna. År 2017 förutspås inkomsterna inom budgetekonomin (exkl. upplåningen) uppgå till 54,1 miljarder euro.

Utgångspunkten för inkomstposterna inom statens budgetekonomi är den bedömning av den samhällsekonomiska utvecklingen på medellång sikt som uppdaterats i mars 2013. Det förutspås att den ekonomiska tillväxten kommer att vara långsam på medellång sikt, vilket innebär att också tillväxten i skattebaserna är långsam. Totalproduktionen beräknas öka med i genomsnitt 1,7 procent under ramperioden, dvs. grovt taget ungefär lika snabbt som enligt beräkningarna i samband med föregående rambeslut. Det ekonomiska utgångsläget är dock svagare än vad som tidigare uppskattats, eftersom tillväxtprognoserna för såväl 2012 som 2013 har sänkts till nära nollnivå.

I inkomstposterna har utöver nya beslut även beaktats skatteriktlinjerna i regeringsprogrammet samt övriga beslut som regeringen redan fattat, av vilka en stor del redan har genomförts i budgetarna för 2012 och 2013.

Den till storleksklassen mest betydande nya skattelinjedragningen görs inom samfunds- och kapitalbeskattningen. Samfundsskattesatsen sänks från och med 2014 med 4,5 procentenheter till 20 procent samtidigt som det görs en betydande strukturell reform i beskattningen av utdelningsinkomster. Av utdelningsinkomsterna från offentligt noterade bolag är 85 procent i fortsättningen skattepliktiga vid beskattningen av privatpersoner, då andelen tidigare var endast 70 procent. Utdelningarna från andra än offentligt noterade bolag beskattas med avvikelse från tidigare i sin helhet som kapitalinkomst så att 25 procent av en utdelning som motsvarar åtta procents årlig avkastning beräknad på det matematiska värdet på aktierna är skattepliktig inkomst upp till ett belopp av 150 000 euro. Av den vinstutdelning som överskrider detta eurobelopp utgör i fortsättningen 85 procent skattepliktig kapitalinkomst. Utdelning som överskrider en årlig avkastning på åtta procent beskattas i fortsättningen på samma sätt som utdelningar från börsnoterade bolag, dvs.

till 85 procent. Dessutom sänks skiktgränsen för kapitalbeskattningen så att skatten är 32 procent för den del av kapitalinkomsterna som överstiger 40 000 euro, då den tidigare gränsen gick vid 50 000 euro.

Rambeslutet innehåller också åtgärder som skärper beskattningen av företag, och avsikten med dem är att bredda samfundsskattens skattebas. Rätten att avdra företagets representationskostnader slopas från och med 2014 och avskrivningarna av långsiktiga investeringar ändras i beskattningen så att de görs per nyttighet. De skatteincitament för 2013—2015 som regeringen tidigare beslutat om för forskning och utveckling samt rätten till förhöjd avskrivning av produktiva investeringar återtas för 2015. Också samfundens rätt att avdra ränteutgifter begränsas ytterligare från och med 2014. De ändringar i skatteintäkterna som åtgärderna inom samfundsbeskattningen medför kompenseras övriga skattetagare genom att utdelningen av samfundsskatten ändras.

Sänkningen av samfundsskattesatsen föranleder en förlust på ca 870 miljoner euro i skatteinkomster, enligt en statisk uppskattning på årsnivå. Den strukturella ändringen i samfundsbeskattningen och beskattningen av utdelningsinkomster sporrar i vissa fall till att betala lön i stället för utdelning till ägare i icke noterade bolag, vilket leder till att samfundsskattebasen minskar. När dessa beteendeffekter beaktas, sjunker det belopp som inflyter i samfundsskatt uppskattningsvis med ca 960 miljoner euro i stället för 870 miljoner euro. Regeringen bedömer att sänkningen av samfundsskattesatsen har effekter bl.a. på valet av företagsform, företagets finansieringsstruktur, överföringen av vinst, investeringarnas belopp och investeringarnas placering. Den lindrigare samfundsskattesatsen beräknas ha betydande verkningar som påskyndar den ekonomiska tillväxten. Till följd av dessa dynamiska verkningar som breddar skattebasen, och med beaktande av effekterna av den strukturella ändringen i utdelningsbeskattningen, beräknas de fiskala verkningarna av den sänkta skattesatsen uppgå till -480 miljoner euro.

Intäkterna från samfundsskatten beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt ca 3 procent per år. De tidsbundna lindringarna i företagsbeskattningen samt det incitament som gäller forskning och utveckling och de förhöjda avskrivningarna av produktiva investeringar minskar intäkterna av samfundsskatten åren 2013—2014. Skatteintäkterna antas dock öka i samma takt som rörelseöverskottet enligt nationalräkenskaperna, fastän nivån på intäkten av samfundsskatten sjunker betydligt till följd av de beslut som fattats. Specificerat enligt skattetagare förväntas det belopp som inflyter i samfundsskatt till staten öka något snabbare än de totala intäkterna av samfundsskatten, i genomsnitt med 5 procent per år, eftersom de tidsbundna höjningarna av kommunernas och församlingarnas andelar av samfundsskatten upphör 2016.

De ändringar som gjorts i beskattningen av utdelningsinkomster beräknas öka skatteintäkterna med sammanlagt ca 390 miljoner euro, då de utdelningar som beskattas som förvärvsinkomst helt försvinner och utdelningsinkomstens skattepliktiga andel ökar från 70 procent till 85 procent. För förvärvsinkomstbeskattningens del innehåller rambeslutet endast ett fåtal nya ändringar. Åtgärder som lindrar beskattningen är att grundavdraget vid kommunalbeskattningen ökar med 10 miljoner euro och arbetsinkomstavdraget höjs med 60 miljoner euro. Hushållsavdragets maximibelopp höjs från nuvarande 2 000 euro till 2 400 euro, vilket sänker skatteintäkterna med 25 miljoner euro. Den sänkning av förvärvsskatteinkomsterna som slopandet av utdelning i form av förvärvsinkomst medför kompenseras när ägare i icke noterade bolag i större utsträckning börjar lyfta lön i stället för utdelning. Åtgärder som skärper beskattningen är att rätten att avdra räntorna på bostadslån begränsas ytterligare med 5 procentenheter 2015 och att rätten att avdra räntorna på studielån slopas helt 2015.

Under ramperioden beräknas skatterna på förvärvs- och kapitalinkomster öka med i genomsnitt 6 procent. De förvärvsinkomster som utgör skattebasen beräknas öka med i genomsnitt drygt 3,5 procent och kapitalinkomsterna med i genomsnitt 4,5 procent per år. I kalkylen antas det i överensstämmelse med regeringens tidigare linjeval att skattegrunderna 2013 och 2014 inte inflationsjusteras eller justeras i förhållande till den höjda inkomstnivån. I skattegrunderna görs 2015 i enlighet med regeringsprogrammet en justering som motsvarar höjningen av inkomstnivån eller inflationen och åren 2016 och 2017 sannolikt en justering som motsvarar inflationsutvecklingen.

Inom arvs- och gåvobeskattningen tillämpas i enlighet med det föregående rambeslutet en ny skatteklass för arv och gåvor på över 1 miljon euro åren 2013—2015.

Intäkterna från mervärdesskatten beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt ca 3,5 procent per år. Tillväxtprognosen för skatteintäkterna härleds ur den uppskattade tillväxten i fråga om hushållens konsumtionsutgifter.

Rambeslutet innehåller också ett flertal höjningar av punktskatterna. Intäkterna från punktskatterna beräknas under ramperioden öka med i genomsnitt 1,2 procent per år. Till följd av skatteändringarna beräknas det inflyta 50 miljoner euro mer i tobaksskatt och 125 miljoner euro mer i skatt på alkoholdrycker än vad som tidigare beräknats. Vid ingången av 2014 höjs punktskatten på tobaksprodukter med ca 10 procent och punktskatten på alkoholdrycker så att skatten på svaga drycker (t.ex. öl och cider) höjs med 15 procent och på övriga alkoholdrycker med 10 procent. I fråga om skatten på läskedrycker är höjningen 55 miljoner euro 2014. År 2015 höjs dessutom punktskatten på sötsaker, som omfattar sötsaker, glass och läskedrycker, med 50 miljoner euro och samtidigt överväger man en

eventuell utvidgning av skattebasen. Punktskatten på elström höjs med 80 miljoner euro vid ingången av 2014. Skatten på drivmedel höjs i enlighet med regeringsprogrammet i två etapper, av vilka den senare ska verkställas 2014, varvid skatteintäkterna beräknas öka med 125 miljoner euro. Intäkterna från bilskatten beräknas öka med i genomsnitt drygt 3 procent per år i linje med tillväxten i fråga om hushållens konsumtionsutgifter.

Intäkterna från bankskatten antas under ramperioden uppgå till 150 miljoner euro per år. I enlighet med regeringsprogrammet inför den s.k. windfall-skatten 2014, men i en betydligt lindrigare form än vad som står i regeringsprogrammet. Avsikten är att samla in 50 miljoner euro i stället för 170 miljoner euro, som det står i regeringsprogrammet.

Skatteändringarna i rambeslutet beräknas för de indirekta skatternas del öka inkomstskillnaderna i någon mån, medan beskattningen av kapitalinkomster beräknas minska inkomstskillnaderna statistiskt beräknat. Beräkningen grundar sig på en beräkning av effekterna på inkomstfördelningen som utarbetats av Statens ekonomiska forskningscentral (VATT) och som ger vid handen att skatteändringarna sammantaget påverkar inkomstfördelningen så att inkomstskillnaderna minskar något.

Bland de övriga inkomsterna inom budgetekonomin beräknas det inflyta utdelningsinkomster till ett belopp av ca 1 miljard euro per år. Av inkomsterna från försäljning av statens aktier beräknas i inkomster inom budgetekonomin inflyta i genomsnitt ca 500 miljoner euro per år under ramperioden. Kalkylen över statens ränteinkomster har sjunkit jämfört med den uppskattning som gjordes i samband med rambeslutet våren 2012. Detta har sin huvudsakliga förklaring i att kalkylen över statens ränteinkomster av depositioner har sjunkit, vilket hänger samman med att räntenivåprognosen har sjunkit. På inkomstposterna inverkar också ändringar i tidtabellen och villkoren för återbetalning av lån som beviljats andra stater.

Den beräknade balansutvecklingen för statens budgetekonomi granskas i bilaga 3.

Statsskuldens belopp antas öka till ca 96,5 miljarder euro 2014. Statsskuldens förhållande till bruttonationalprodukten ökar fram till 2014 och börjar därefter sjunka. Statsskuden uppskattas 2017 uppgå till ca 105 miljarder euro, vilket är ca 45 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

Uttryckt i nationalräkenskapstermer beräknas statsfinanserna enligt prognoskalkylerna uppvisa ett underskott under hela ramperioden. År 2014 beräknas underskottet motsvara 2,7 procent av bruttonationalprodukten, och det beräknas stiga med drygt en procentenhet från denna nivå under ramperioden.

Balansen inom statsfinanserna och statskulden

BILAGA 3

Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins
ordinarie inkomster 2013—2017 och budgetekonomins
balans 2013—2017

BILAGA 3 Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins ordinarie inkomster 2013—2017 och budgetekonomins balans 2013—2017

Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins ordinarie inkomster 2013—2017, md euro

	2013	2014	2015	2016	2017	2013—2017 genomsnitt. årlig förändr., %
	budget					
Skatteinkomster sammanlagt	39,9	41,4	43,1	44,9	46,6	3,9
—förvärvs- och kapital- inkomster	8,6	9,4	9,8	10,3	10,9	6,2
— samfundsskatt	3,2	2,8	3,2	3,6	3,9	4,9
— mervärdesskatt	16,8	17,3	17,9	18,6	19,3	3,5
— punktskatter	6,7	7,0	7,1	7,1	7,0	1,2
— övriga skatteinkomster	4,6	4,9	5,1	5,3	5,5	4,3
Inkomster av blandad natur	4,9	5,1	5,0	5,2	5,1	0,7
Ränteinkomster, inkomster av försäljning av aktier och intäktsföring av vinst	1,9	2,0	2,1	2,1	2,1	1,7
— Utdelningsinkomster och inkomster av försäljning av aktier	1,4	1,5	1,5	1,5	1,5	0,6
Inkomster sammanlagt¹⁾	47,0	48,9	50,6	52,0	54,1	3,6

¹⁾ Inkluderar återbetalningar av lån som staten beviljat.

Finansministeriets uppskattning av budgetekonomins balans 2013—2017, md euro, gängse priser

	2013	2014	2015	2016	2017
Budgetekonomins beräknade inkomster sammanlagt ¹⁾	47,0	48,9	50,6	52,5	54,1
Budgetekonomins beräknade utgifter sammanlagt, gängse priser ²⁾	54,5	53,8	54,4	55,0	56,5
Uppskattning av budgetekonomins balans	-7,5	-4,9	-3,8	-2,4	-2,3
Statsskulden i förhållande till BNP, %	45,8	46,4	46,2	45,5	44,7

¹⁾ Inkluderar återbetalningar av lån som staten beviljat.

²⁾ Utgifterna har omräknats till gängse priser med hjälp av finansministeriets prisindexprognos, som ger en riktgivande uppskattning av prisutvecklingen under ramperioden.